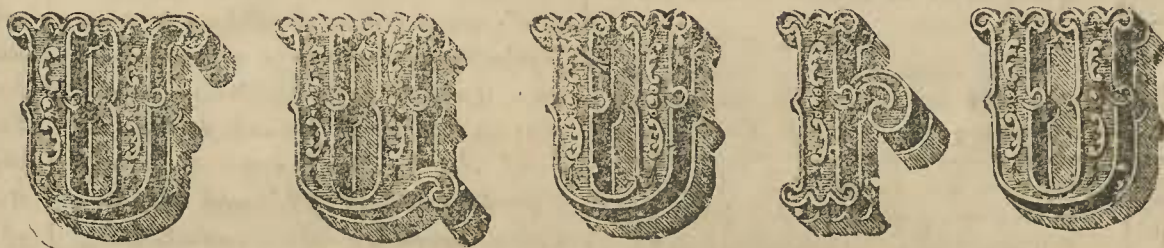

ՊԱՅՄԱՆՔ

Յարեկան գ/Ն Կ. Պոլսոյ հմր. 10 ՄՅՃ.
Գաւառաց 12 »
Վեցամս. Կ. Պոլսոյ 5 »
Գաւառաց 6 »
Դոտար երկիրներու 2 1/2 լ.
Մանուշեման տողը մէկ անգամի հա-
մար 3 դուրուշ, երկու անգամի հա-
մար 2 դուշ, եւ աւելի անգամներու
համար գաւառացիութիւն կըլ-
լայ :
Իւրաքանչիւր թիւ 40 փարա արծա :

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱՉՕՐԵԱՅ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Գուրա զնայեալ լրագրաց ճանրու-
մանը խորագրութեան վրայ է :
Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ
կամ որ և ինչ գրութիւն խորագրի
—Յնորկնին ախար ուղղութիւն, զալա-
սիա Սանարքըրար ճառարնի թիւ
198, յօրո խան, Մասիսի գրասեն-
եակը :
Ճանրու ծախքը շվարաւած նա-
մակ չընդունուիր :
Չարաւած նամակ, յող ու ան, Աճ-
եալ չեն արուիր :

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ, ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 23 ՅՈՒՆԻԱՐ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

Եղիպտական խնդրոյն համար նո-
րէն տէրութեանց մէջ բանակցու-
թիւն լինելու զրոյցներ կը յիշուին հե-
ռագրական լրաց մէջ : Արժէթովմա-
տեարաց և առնելիքի տէրերուն աղ-
դեցութիւնը չէ միայն որ եղիպտո-
սի մասնաւոր կարեւորութիւն կուտայ,
այլ և Անգղիա և Միջերկրականի ե-
ղերքն եղող տէրութիւնը իրենց աղ-
նարկը Նեղոսի արգելաւանդ հովտին
վրայ կը ձգեն միշտ : Արեւմտեան եր-
կու տէրութիւնը, Անգղիա և Գաղ-
ղիա՝ համարակալներ կարգեցին յե-
ղիպտոս՝ երեւոյց վրայ հսկելու և
ներքին բարենորոգմանց հող-ամեն-
շու համար : Այս համարակալը, Պ.
Պէյրիսի և Պ. Պիլիքի, յունիս 1 թը-
ւականաւ տեղեկագիր մը ներկայեցին
խորհրդին, որ յունիս 8ին պատասխա-
նելով զայն ընդունեց : Այս տեղեկա-
գիրն եղիպտական միացեալ կամ
Քոնստանտնուպոլսէ կարգադրու-
թիւն մը կառավարիչ տնտեսները զեղ-
ջելով Միացեալ պարտքն երեք տե-
սակ է, և 1876 նոյ. 18ին հրամանագը-
րով մը՝ առաջին տեսակին հարկերին
6 տակոս և 1 զլիսովմար առհմանում
է, երկրորդ տեսակին հարկերին 3
տակոս ունի : Իսկ երրորդ տեսակին
չափն է մասամբ իւրից հարկերին 7, և
մասամբ մը հարկերին 9 : Համարա-
կալները կ'առաջարկեն առաջին տե-
սակին տոկոսը հարկերին 4ի ինոյնը,
այն պայմանաւ որ եթէ եկամուտներն
անին՝ Յի հանուի : Երկրորդ տեսու-
կին տոկոսը 3 պիտի մնայ : Իսկ եր-
րորդ տեսակը նոյնպէս 4ի պիտի զեղ-
ջուի և առաջին տեսակին հետ մի-
անայ : Այս կարգադրութիւնն ար-
ժէթովմատեարաց շահուն համաձայն
չ'է, և հարկաւ դանդաղներ կրնան
երեւել աւելի ապահովութիւն պա-
հանելու համար :

Եթէ հեռագրաց տմանց վստա-
հութիւն ընծայել պէտք է, տէրու-
թիւններէն ոմանք խառն յանձնա-
խումբի մը կազմութիւնը կառավար-
կեն եղեր, որ եղիպտական երումը
իւր խնդիրները միայն Անգղիոյ և
Գաղղիոյ ձեռքը չ'ընողով՝ հաւատա-
րապէս՝ եւրոպական տէրութեանց
խնամոց կը յանձնէ : Այս խառն յանձ-
նախումբի սկզբունքը Պէրիքիի վեհա-
ժողովին յիշ. նիստին մէջ Կ. Պոլսոյ
համար ալ ընդունուած և անգոր-
ծադրելի մնացած է, բայց քաղաքա-
կան և երմտական խնդիրներն իրա-
րու հետ սերտ կապակցութիւն ու-
նին, և հաւանականաբար շատ ան-
գամ մէկ խնդրոյ մը լուծումը միւսի
մ'ալ կ'օգնէ : Եղիպտոսի մէջ խառն
զատարաններ կան, որոց շրջանն 1884

ին պիտի լրանայ, և կը կարծուի որ
զանոնք ընդունող տէրութիւնը եւ-
մբտական խառն յանձնախումբ մ'ալ
կազմելու հաւանութիւն կուտան :
Սակայն ատոր դէմ ինչ առարկու-
թիւն կ'ընէ Եղիպտական կառավա-
րութիւնը, կամ եթէ նոյն կարգա-
դրութեան նման առաջարկութիւն
մը լինի, ինչ պիտի ընէ Բ. Դուռն :
Ասոնք տակաւին անստաց չեն :

Եղիպտական կառավարութիւնն
իւր 1880 տարւոյ հաշուեցոյցն հրա-
տարակցեց : Եկամուտներն 8,561,622
տակի հաշուած են : Երբեք 3,491,344
տակի սահմանուած է կառավարու-
թեան ծախսը և ամսականներու, և
4,238,392 տակի պարտատեարաց յատ-
կացած է, անոնց քով համեատ դու-
մար մը կայ՝ 681,486 տակի՝ Բ. Դուռն
հաշուին Անգղիոյ Պանքային հաւուց-
ւած Եղիպտական տուրքն, և 430,000
տակի պահանջարկը մը պիտի մը-
նայ : Հետեւեալ եղիպտական եկա-
մուտից մեծագոյն մասը տնտեսներու
վճարման կը յատկանայ : Բայց պէտք
է յիշել նաեւ որ Եղիպտական եկա-
մուտից ութ և կէս միլիոն տակի հա-
նելուն զլիսաւոր պատճառն են հա-
սարակային շինութիւնը, որոց շնոր-
հիւ երկիրը զարգացաւ և եկամուտ-
ներն աճեցան : Այն շինութեանց հա-
մար գործածեցաւ փոխառութեանց
կարեւոր մասն, որ արգելաւանդ ծախ-
ք մը կրնար համարուի :

Ահմատ Թէֆիքի ինքնոյն նը-
կատմամբ Բ. Դուռն և Անգղիոյ դես-
պանատան միջև փոխանակեալ ծա-
նուցադրոց առթիւ Նշանակութեան
արժանի կէտ մը նշմարած էինք : Սըր
Լէյպարտ կըսէր թէ Հոսան միայն Տ.
Բէօլլէրի թարգմանած աղօթագրքի
մը վրայ սրբապատկիւնները ըրած է-
իսկ Բ. Դուռն կը պատասխանէր թէ
Ահմատ Հոսան իրաւութեան դէմ
բուռն յարձակումներ պարունակող
թուրքերէն զբոյժ մը խմորակու-
թեան գործակցած էր : Սըր Լէյպար-
տի մի վերջին ծանուցադրոցն այս կէ-
տքն հետեւեալ կերպիւ կը բացատ-
րէ : Երբ Տ. Բէօլլէրի թուղթե-
րը վերագրածան, զարմացմամբ տես-
նում է անոնց մէջ՝ « Միջան—խա-
լազ », անուն դիրք մը, որ տարինե-
րով առաջ Լանտա տղուած էր թուր-
քերէն լեզուաւ և տաւերով : Արդ-
Տ. Բէօլլէրի թուղթեան հիւպա-
տատարանին առջև երբեւմ տալով
յայտարարած է թէ իւր Պէշիկթաշ
ձերբակալուած միջոցին յիշեալ գիւ-
քը չուներ, հետեւեալ Սըր Լէյպարտ
կը պահանջէ որ այն գիրքը Տ. Բէօլլէ-
րի թուղթերուն մէջ խաղա-
խութեամբ գնուիները պատժուին :
Բայց Բ. Դուռն այս կէտին վրայ ար-
ւած պատասխանը դուռ յայտնի չէ :
Ինչ որ է, խնդիրն այժմ վերջացած

է, թէպէտեւ աստիկանութեան նա-
խարարին, որոյ անկումը խնդրած էր
դեսպանը, պատուանշան տրուելուն
առթիւ՝ Անգղիոյ մէջ նախարարաց
դէմ նոր յարձակումներ եղան, և
Սըր Հարքորթ Լիտտի մէջ բանախո-
սելով Սալիսպրի մարքիզը կեղծ թա-
լէյրան և պակասաւոր Պիտմարք տիտ-
ղոսներով մկրտեց :

Թայմը լրագրին Այնթապի թըղ-
թակցին մի նամակն յիշած էինք, ու-
րոյ մէջ Ամերիկայի Միսիսիպիոյ ար-
պագրութիւններուն մի խաչոր և ման-
րամասն վիճակագիրը կարճ կարծեմք
գրատ : Միսիսիպիոյ մուցած են այն
վիճակագրութեան մէջ դնել նաեւ Ա-
ւետաբերի էջերուն և Նիւ—Կոյք
տպեալ Առատածաշուհներուն մէջ կե-
ցած զլիսադրերուն, բարոյադրերուն
և նոր տաւերուն, բուժերուն, ըս-
տորակէտներուն և վերջակէտներուն
կային, և այլն, թիւերն, որք անտա-
րակցի երկիրներէն հասնելով ի-
րենց գործն առաւել ստուար կը յու-
ցընէին և Ամերիկայի արարածիւնե-
րէն ստակ քաշելու առաւել կրնա-
լին նպաստել :

Ասոր հետ տեղեկութիւն էր նաեւ
տպեալ գրեանց մի ցանկն, յորմէ կըր-
նար անմուծել թէ Միսիսիպիոյ մա-
մուլէն երած գործերուն ամենամեծ
մասը կրնայ դասակարգել Պիլիքի Գա-
ղաքի պատմութեան հետ, որ միւր պա-
ռաւենտուն այնչափ հաճելի է, կամ
ձիւղվիթներուն անցեալ դարու մէջ
ապած Միսիսիպիոյ և Առաքինու-
թեանց և ասոր նման դրեանց քով,
որք Հայկական դրականութեան մէջ
նոյն տեղը կը բռնեն, ինչ որ ինքնա-
բոյս և օտար թուրք մը բուրտասանի
մը մէջ :

ՏՈՒՐԻՒՆԻՆԻ ՄԱՇԻՆՆԵՐ ԿՈՏԱՆ

Պատասխան Բ. Դուռն աւ. Ա. Ծանուցաբեր-
լէնք. Եղիպտոսին
(Նոր. տես թիւ 2350)

« Իրողութեանց այս պարզ բա-
ցատրութեանն յետոյ՝ կուզեմ յիշե-
ցընել թէ այդ մեղադարտ ձեռնար-
կութեանց հեղինակն ո՛չ դատի են-
թարկեցաւ, ո՛չ ալ բանադրեցաւ, թէ
քանի մը ժամ սպասելէ ետեւ ա-
զատ թողուցաւ, և թէ անոր վրայ
դատուած վճարակար դրուածներն
աւելի մանրագիտին քննութեան մ'են-
թարկուելու համար միայն պահուե-
ցան : Եթէ միւս կողմէն ինչպէս առ-
նուի թէ այդպիսի գրքերու և տեա-
րակայ հրատարակութիւնը կամ տա-
րածումն հասարակային բարեկար-
գութեան կրնան ամենամանր շրջու-
թիւններէն պատճառել, և մինչև
անգամ՝ արեւելաւոր կախերու և
ժողովրդային զրգաւթութեանց առիթ

տալ, մարդ կը հարկադրի խոստա-
վանիլ թէ աստիկանութեան այս պա-
րագրոյ մէջ մեծ չափաւորութեամբ
վարուեցաւ : Ամենամեծ ժամանակաց
մէջ պատահած դէպքեր միայն յա-
ռաջ բերելու համար կը յիշեցնեմ
Ձեր վսեմութեան այն ժողովրդային
գրգռութիւնն՝ որ տարի մ'առաջ
Բարձր Սաֆվէթ փաշայի Մեծ—Ե-
պարքսութեան վերջերը տեղի ու-
նեցաւ Վոլոս քաղաքին մէջ Ամերի-
կացի բողոքականաց դէմ : Ձեր վը-
սեմութիւնը չանդ իտանար անշուշտ
թէ սրբալի դժուար եղաւ բարեկար-
գութիւնը վերահաստատել յիշեալ
քաղաքին մէջ :

« Այսից զատ, Ձեր վսեմութեանն
անտեղեակ չէ թէ Տ. Բէօլլէրի և
իւր գործակիցը իրենց պաշտօնն եր-
բէք չեն կրնար ի գործ դնել զմեզ
շրջագաւառող երկիրներէն ոչ միայն մէջ,
ինչպէս Յունաստան, Ռումանիա,
Սերպիա և Գարաապոյ : Բարեմն վեհ-
Սալթանին երկիրներուն մէջ ըն-
դարձակապէս և անկեղծապէս ի գործ
դրուած կրօնական ներդաւանութեան
շնորհիւ է որ Տ. Բէօլլէրի թիւղ-
թութեան կը լինի իւր պաշտօնը կա-
ռարկելու : Բայց այդ միայն սա տղա-
մանաւ կրնայ լինիլ որ վեհապետա-
կան պաշտպանութեան իրաւունք ու-
նեցող կրօնքներն ու պաշտամունք
չնախատան և հասարակային բարե-
կարգութեանը խանգարելը որ և է
ձեռնարկ մը չպատրաստուի : Եթէ
Ձեր վսեմութիւնը կը բարեհաճի տե-
ղեկանալ թէ Քիլիկիան աւետա-
րական Միսիսիպիոյ ինչպիսի վար-
մունք եղած է Աթէնքի մէջ, պիտի
ճանչէ թէ Թուրքիա այն միակ երկի-
րն է յԱրեւելս, ուր խղճի աղաւթ-
թիւնը կառարկեալ կը գործողութիւն
« Կանցիթի » երբեք կէտին, որ Ահ-
մատ Թէֆիքի ձերակալութեան կը
վերաբերի :

« Եթէ ձեր վսեմութիւնը բարե-
հաճէր աւելի ճիշդ տեղեկութիւններ
առնուլ այդ մարդուն ընթացից և
անցելոյն վրայ, հաւատարմ որ որ պի-
տի համարէր թէ իւր ծանուցագը-
րին մէջ յիշեալ բարե համարման ար-
ժանի լինելէ խիստ հնաւի է նա : Այ-
կից զատ, ինչ կրնայ լինիլ այնպիսի
մարդու մը բարոյական արմէքն, որ
առանց իւր հաւր կրօնքը թողած լի-
նելու, կը հաւանի անարգել գոյն և
անարգել տալ, և այդ գործին մէջ
կը դանկ իւր ապրաւտի զլիսաւոր մի-
ջոյր :

« Եթէ Պատ. Բէօլլէրի որ քրիստոն-
եայ միսիսիպիոյ մ'է, գործելը մեղա-
պարտ էին և անոր զլիսուն պատի-
կրնային բերել սրբան աւելի մեղա-
պարտ է կրօնական կարգէ իրաւ-
պաշտօնատարի մ'ընթացքն, որ այդ-
պիսի գործոց կը մասնակցի, և ա-
մենայն դարու թիւումը պաշտպանելու

պարտական եղած հաւատարմաց դէմ
ուղղուած յարձակման մը յաջողու-
թիւնը կը դիւրացնէ :

Ահմէտ Թէվֆիք կրօնի դատա-
ձանութեան ոման համար ձերբակալ-
ուելով, երբեք չբաժնորկեցաւ, ոչ ալ
կրօններուն հետ հարգողակեցէ տը-
գիլութեամբ ինչպէս ըստած էր . իւր
Մեքլէքէի հանդամանօր Եւթիմ-իւ
խառնի պաշտօնատեւը խիստ պատ-
շաճաւոր սենեկի մը մէջ վար գրին
զինքն և իւր վրայ եղած կրօնական
աստիճանին արժանի եղած ամենայն
յարգանքը վարձեցան իրեն հետ :
Այս գործին ձեռնհաս եղող միակ
իշխանութիւնը Պ. Գէրգիւնի վրայ
բռնուած գրաւածները քննեց, որք
մեծ մասամբ Ահմէտ Թէվֆիքի գոր-
ծին էին, և նախնական քննութեան
ձեռնարկեց, յորմէ հաստատուեցաւ
թէ յիշեալ գրաւածները թշնամանք
մ'էին խառն կրօնքին, և թէ Ահմէտ
Թէվֆիք, ինչպէս որ ինք ևս կը խոս-
տովանի իւր ձեռք ստորագրեալ
հարցաքննութեան մը մէջ, սոյգ դըր-
ւածոց աշխատակցած է ոչ թէ իւր
աշակերտին տեսարանները սրբադը-
րելով, այլ յիշեալ տեսարանին ա-
մենէն ծանր և վնասակար մասերն
ինք խառն գրելով : Այս է ահա որ
կրօնական դատաճանտութեան ոման
կը հաստատուէ : Յայտնի է ուրեմն որ
այս պարագային մէջ ոչ կրօնից ա-
ղատութեան, ոչ խղճի ազատութեան,
ոչ կայսերական հրապարակներու
արտադրութեան, ոչ ալ Պէրլինի
գաղտնագրին վնաս չբերուեցաւ : Ե-
թէ Ահմէտ Թէվֆիք կրօնքը փոխէր,
ոչ ոք իրաւունք կունենար զայն ան-
հանդիստ ընելու, կամ ամենափոքր
յանդիմանութիւն մ'ուղեւոր անոր
բայց նա իսլամ կը ձգայ, իսլամ կը-
դերին մէջ աստիճան մ'ունի, անոր
հազուադէպ կը կրէ, և իւր գաւառե-
լէ չըստած կրօնքը կը թշնամանէ,
կամ գրամի համար թշնամանելու
կը գործակցի : Ահա այս պարագա-
ւին մէջ կը գտնուի նա :

Ձեր վսեմութիւնը կը խոստո-
ւանի թէ Օսմանեան ամենաբարձր
իշխանութիւնը հաւատարմէն իրեն
թէ Ահմէտ Թէվֆիք որ և է տեսակ
փառնող մէջ չէ և չպիտի լինէր : Ես
իսկ այս մասին ամենէն բացայայտ
ապահովութիւնները տուած եմ :
Ասիկցի գատ, կարելի չէր որ մասնա-
ւոր հանդամանք մ'ունեցող կրօնա-
կան մարմին մ'ինքզինք եղեւնական
դատարանի կայսրութեան մէջ գնէ,
կամ գնեւ ուղէ :

Ձեր վսեմութիւնը պիտի հաս-
կնայ թէ Բ. Դուռն ուղտի կը փա-
փաքէր իւր կատարեալ անկեղծու-
թիւնն հաստատել այս երեք կէտե-
րու վրայ : Ձեր վսեմութեան ծանու-
ցադրով յարուցեալ ինքնոց համա-
ձայնութեամբ տրուած յաջող լու-
ծումն ամեն ազգայնայնորէ աւելի
բաւ կերպիւ համարած լինելու է ըզ-
ջեղ թէ կայսերական կառավարու-
թիւնն ոչ իւր գործերով, ոչ ալ իւր
գերատիրութեամբ, արժանի չէր ե-
ղած Ձեր վսեմութեան խիստ քնն-
նադատութեանց և աւելի խիստ եղ-
բակացութեանց : Մնաց որ Բ. Դու-
ռն ամենամեծ դոհութեամբ կը
հաստատուէ թէ այս միջադէպն այսու-
հետեւ ամեն թիւրիմացութենէ զերծ
լինելով, ցաւալի հետք մը թողած
չպիտի լինի, և երկու տեսութեանց
միջեւ բարեկամական յարաբերու-
թիւնը, որոց խիստ մեծ արժէք կու-
նայ կայսերական կառավարութիւ-
նը, դարձեալ իրենց ընթացքը պի-
տի շարունակեն կատարեալ և փո-
խադարձ փոխհարգութեամբ : ՍԱՎԱ
(Շարունակելէ)

ՀԱՌԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտոն 5 փետր.
Այս ամսու տեւած Ամենաբարձր Բեղ-
բարտարկէն հետագիւր մը կը հրատարակէ
ծանուցանող թէ Պէրլինի գաղտնագրու-
թեամբ Ռուսիոյ խառնած Պէրլինի
մասը գատ գատաւ մը պիտի կազմուի,
որոց մայրաքաղաք պիտի լինի ինչպէս :

Կարկաթայէն հետագիւր մը կը ծա-
ցանէ թէ Եւթիմ խառն, որ Հրաթիւն մեկ-
նելու ստիպուել էր, Ալեքի հասեր է :

Թագուհին ձառք քանի մը ներքին
ամենախառնութեամբ բարեկարգութեամբ պիտի
ծանուցանէ, որովք կառավարութիւնը
կը յուսոյ գինովածուի քննի նախարարու-
թեան գէթ ուղղեալ այն գաղափարները
թէ երկրին պիտայքն անտես ընելով՝ մի
միայն արտաքին աշխարհագրութեան
գրաւած է :

Առաջարկուելիք տնօրէնութեանց մէջ
ագարակայնի կամ հոգային բարեկարգ-
ման ծրագիր մը կայ՝ ոչ միայն Իրաւ-
տայի՝ այլ և Անգղիոյ համար :

Կը հաւատեն թէ կառավարութիւնը
խորհրդարանին պիտի հարցնէ թէ Թը-
րոնտֆորտի գրաւած ուղեք չէ շարու-
նակել, եթէ ոչ Պէրլինի ընդդիմութեա-
նը պատճառաւ անկախութեան տալ ու-
նանք այս աշխատանքն որ Թրանտֆորտի
հանրապետութիւնն ալ Բարեկարգող գրու-
թիւնն Անգղիական գաղթականութեանց
գաղտնագրութեան մէջ մտնէ :

Կարկաթայէն հետագիւր մը կը ծա-
ցանէ թէ Ռուսիոյ գործարար, որոց
ագարակութեան ստիպում էր, բաւական
քանակութեամբ ստացու հետգնեալ զըր-
կուածներով :

Այս ամսու տեւած հետագիւր

Լոնտոն 5 փետր.
Վալիսիթիւնն եկած հետագիւր մը կը
ծանուցանէ թէ Միացեալ Նահանգաց Ե-
րեսիֆաշական ժողովը, որ ասիէ առաջ
հանդիսաւոր կերպիւ համակրութիւն
յատնած էր Իրանապոստոյ գաղտնի, յա-
տուկ նիստ մ'ընէր և Իրանապոստոյ խղի-
րոյց երեսիֆաշական Պ. Փարնէլը մտիկ ընե-
լու համար, որ երկայն բանախօսութեան
մը մէջ Իրանապոստոյ վիճակը բացատրէր :

Համ 5 փետր.
Վալիսիթիւնն պատուիրակ Վանութիւն
եպիսկոպոսը փետրի վերջը Կ. Պոլսի պի-
տի երթայ :

Լոնտոն 3 փետր.	
Օսմ. Բանա.	10 3/8
Փոլս.	1865 13
»	1869 12 3/4
»	1871 68
»	1872 18 1/2
»	1873 41 1/4
»	1874 85 3/4
Անգլ. Բանա.	98 3/16

Փարիս 3 փետր.	
Օսմ. Բանա.	10.57 1/2
Դադլ. »	116.83
» » »	80 0
» » »	85.42 1/2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքին սեղանաւորներ-
ընէն Շիւրման օղլու Եւթիմին էֆէնտի-
ին իւրայի աւաղին աստիճան տրուե-
ցաւ :

Մայրաքաղաքին Պարսկական դեւ-
պան Մոհամմէտ խան քանի մ'օրէն մեծ
կոչուելը մը պիտի Եւթիմական դեւ-
պանաց և Բ. Դուռն նախարարաց :

Պաշտօնական ազգ. մը կը ծանու-
ցանէ թէ Պարսկաստանէն վանայ նա-
հանգը բերուելիք արմատիք մինչև
նեղիցայ տարւոյս սեղան ամիսը մաք-
սի տուրքէ ազատ են :

Տիւրքալէքիւրէն լուր կը տրուի թէ
Հայաստանի և Քիւրդաստանի անգղի-
ական հիւպատոս Թրոթթըրը հազա-
բապեան յիշեալ քաղաքը հասեր, և
տեղական իշխանութեան և ժողո-
ւորական կողմանէ լուր ընդունելու
թիւն գտեր է :

Պ. Հիւր Եւթիմական Թուրքիոյ
երկաթուղւոյն նկատմամբ Օսմանեան
կառավարութեան հետ ունեցած հա-
շիւները չկարող ազդուելուն պատճա-
ռաւ :

սու. առանց կանխիկ վճարման
Օսմ. զօրք և ապագամիւրք և գաղ-
թական փախադրեալը գաղթեցող ցած
էր : Վաղը իւր այս առաւօտեան
թուայն մէջ գոհութեամբ կը ծանու-
ցանէ թէ Պ. Հիւրի գործակալներէն
Ազարեան Անտոն Էֆէնտիի ջանք-
երկու կողման միջև համաձայնու-
թիւն մը գոյացեր է, և յիշեալ եր-
կաթուղւոյն նորէն Օսմ. զօրք և փո-
խադրել սկսեր է :

Գաղղիայէն բերուած Սարմա-
լէթ կաշուած մանրը մինչև ցարդ-
միակ ասիական մաքսատուրք կը
վճարէին առանց տեսակին նայուելու :

Կը ծանուցուի թէ Ժամանակէ մը
ի վեր Բ. Դուռն և Գաղղիական դեւ-
պանատան միջև եղած բանակցու-
թեանց վրայ, այսուհետեւ Գաղղիա-
յէն եկող մանրէն տեսակին համե-
մատ մաքսատուրք պիտի առնուի :

Չմիւռնիայէն կը ծանուցուի թէ
քաղաքին Անգղիական հիւպատոսը
Սարէթի կողմէն ուղեւորութեան
մ'ելէր է, ուր հին Ժամանակի հռչա-
կաւոր Սարէթի քաղաքին աւերակ-
ները խուզարկել պիտի ապ :

Այս ամսու տեւած Եֆէնտի-Պաղլէ Գէ-
լէնէր թաղը հրդեհ ծագելով,
թուրքի մը ազարանք մը միայն աչ-
քեցաւ :

Սէլանիկի մէջ կաղմեալ բարենո-
րոգմանց յանձնախումբն առժամա-
նակեայ կերպիւ գաղթեցող իւր
նիստերը՝ Սէլանիկի և Սէրէի Գոյն
պատուիրակաց՝ չգիտցուի ինչ նը-
պատակաւ՝ բացակայութեանը պատ-
ճառաւ :

Մանասլըքէն Ֆար տիւ Պոսթորի
գրուած նամակ մը կը գտնուատի թէ
նահանգին բարենորոգմանց յանձնա-
խումբն, որ 20 անգամէ կը բազկա-
նայ, 15 անգամ պիտի ունենայ Թուրքի,
իսկ միայն 5՝ ոչ-իսլամայնային ան-
դամաց երեք չորրորդն իսլամ և մի-
այն մէկ չորրորդն Գոյն և Հրեայ պի-
տի լինին, մինչդեռ Մանասլըքի նա-
հանգին մէջ իսլամք ամբողջ բնակ-
չաց մէկ երրորդն են միայն . . . :
Կարնայ Հայոց ալ գտնուտան այս էր .
բայց մայրիւրու է որ Եւթիմական
Թուրքիոյ մէջ բարենորոգմանք Ասի-
ական Թուրքիայէն աւելի յաջող ելը
մ'ունենան . . . :

Օսմանեան արժէթիմատէր քա-
նի մը հազար Գաղղիայից, յունիստ 23
ին ֆարիկի մէջ ժողով կաղմեալով, ու-
րոյցին աղերսաւոր մը ներկայից հան-
րապետութեան նախագահ Պ. Ժիւլ
Կրէվիէ՝ բողոքեցով Բ. Դուռն վերջին
երեսիֆաշական պայմանագրին գէթ և ա-
նոր ջնջումը խնդրելով՝ իրեն վնա-
սակար արժէթիմատէրաց շահուց,
Հակառակ պարագայի մէջ, Պէրլինի
գաղտնագրով յիշուած Եւթիմական խա-
ռն, յանձնախումբին կազմութիւնը պի-
տի պահանջին Օսմանեան երկամից
կարգադրութեան համար : Պ. Գէրաթի-
րի ծանուցոյ այս ժողովին մէջ թէ
Անգղիայի արժէթիմատէրաց այս
մասին համակարծիք կը գտնուին
Գաղղիայի արժէթիմատէրաց հետ,
և կը յիշուի թէ անցեալները Մարտի-
կոյ մէջ գումարուած ժողովն ալ
նոյն որոշումը տուաւ :

Տէյի Նիւլ լրագիրն իւր յունի-
26 թիւ թիւքին մէջ Կ. Պոլսի թըղ-
թակցէն առած հետեւեալ հետագիւ-
րը կը հրատարակէ, որ այլ և այլ ու-
խտներէ զերծ չթուիր մեղ :

«Կ. Պոլսի 23 յունի.—Հայք վերջա-
պէս համաձայն լինելով որ խոստաց-
եալ և Անգղիոյ կողմանէ երաշխաւոր-
եալ բողոք բարենորոգմանը անարժէք
են, երկու հաղարէն աւելի ընտանիք-
ներ աղերսաւոր մ'առորաց ընցին և
վանայ Ռուս հիւպատոսին ուղղե-
ցին՝ Ռուսական եկեղեցւոյն հետ մի-
անալու թոյլտուութիւն խնդրելով :
Կ. Պոլսի Պարսիկաքաղաքն այս լու-
րն ընդունածին պէտ, նախորդ Պատ-
րիարք Խրիստեանը, որ վերջերս Լոն-
տոն և Պէրլին կը գտնուէր իրեն ներ-
կայացուցիչ Հայոց, անմիջապէս վան
ղրկեց, որպէս զի այդ շարժման ա-
ռաջին աւելու աշխատի :

«Կ. Պոլսի Հայ լրագրի մը տնօ-
րէնն ու արտօնատէրն երէկ ձերու-
կալուելով քանտարկեցան հարստահա-
լութեանց և չարագործութեանց այլ
և այլ մանրամասնութիւններ հըրա-
տարակած լինելուն համար : Յիշեալ
լրագիրը Պարսիկաքաղաքին բերան
լինելով, Պարսիկաքաղաքն հրատարակ-
եալ տեղեկութեանց ուղղութեան
պատասխանատուութիւնն իւր վրայ
կառնու : Միւս կողմէն սովը՝ Հայաս-
տանի մէջ Ֆրդայ և Թրքայ հարա-
տահարութիւններէն յառաջ եկած
թշուտութեան վրայ կ'աւելնայ :
Ռուսիայէն և Պարսկաստանէն Հա-
յաստան ցորեն ներմուծուին ար-
գիլուեցաւ Թուրք իշխանութեանց
կողմանէ, և տեղական ժողովրդէն
տուրքերն ամենայն խստութեամբ կը
պահանջուին »

Եւթիմական լրագիրը հետեւեալ
հետագիւրը կը հրատարակէ .

« Բեղ բապուրի 23 յունի.
« Այսօրուան Կոստը ֆոքր-Սոխա-
յէն եկած տեղեկութիւններ կը հը-
րատարակէ, որոց նախելով, Կոստի բը-
նակչաց մէջ Ռուսաց դէմ լծնալու-
կան ստատիկ պայքար մը կայ, մա-
նաւանդ զինուորական կարգէ Բու-
սաց դէմ, և Կարսի բերդին մօտը
գտնուող գիւղերէն մէջ հետեւա-
կազօրաց ստորին աստիճանի սպայ մը
զարնուած և զինուոր մը վիրաւոր-
ւած է : »

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ	
ԵՍԶԱՄԱՐՈՒՄ ՈՒՄՈՒՄԻՔ	
Կրէկ իրիկան գոցուեցաւ	11.19
Այս ամսու տեւած քաղաքաց	41.24
Կէս օրին	41.19
Բուսիկի երկաթուղի	Փր. 38
Թղթադրամ	Ժր. 720
Բրանուայ	Օսմ. լիւր. 3.35

ԸՆԹԱՅՐ ԱՐԺԵԹՎՈՐՈՅ	
23 Յունիս	
Ստիկի թէ Եւթիմական խառն	4.4
» ֆոլիանակութեան	3.5
Կ. Պոլսի Պարսիկաքաղաքին	6.5
Գրիտի Եւթիմական	3.35
Փոլս. 1863	Ֆր. 60
» 1865	» 62
» 1869	» 62.25
» 1872	» 18
» 1873	» 54

ԸՆԹԱՅՐ ԳՐԱՄՈՅ	
24 Յունիս	
Անգլ. լիւր	Պր. 410.5
Կարսի տեղեկ	» 89.30
Իսթիսիալ Ռուս	» 90.5
Ռուսական թղթադրամ 8 րոպ	66 քաղիք
Գլուրից	Պր. 54.46
Մէհրաբիկ տարբերութիւն	» 7.24
Հինգ շոց	» 19.25
Մէթալիք	» 19.30
Պրիւն	» 440
» 5 փարանոց	» 440

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի.

Երէկ Բ. Դուռնն պաշտօնադրի մը
հետ կալուածական վկայագրոց հա-
մար կայսերական Թուրքիայով դրոշմա-

